

המעמד המשפטי של מיעוטים

במדינות דמוקרטיות שסועות:

המיעוט הערבי בישראל

והמיעוט דובר הצרפתית בקנדה

חיבור לשם קבלת התואר

דוקטור במשפטים

מאת

אילן סבן

מוגש לסינט

האוניברסיטה העברית בירושלים

אדר א' תש"ס – מרץ 2000

עבודה זו נכתבה בהדרכתם של

פרופ' דוד קרצמר

ופרופ' אורן יפתחאל

תוכן עניינים מקוצר

פרק 1 - מבוא: שאלות התיזה ונתיב ההתמודדות עמן 1

- 1.1 פתח דבר 1
- 1.2 השאלות שביסוד התיזה 2
- 1.3 הנתיב התיאורטי המאומץ בתיזה 5
- 1.4 האלטרנטיבה התיאורטית של ניתוח והשוואת המעמד המשפטי של מיעוטים 5
- 10 על בסיס המשפט הבינלאומי 10
- 1.5 דיון מושגי וטרמינולוגי 15
- 1.6 מתודולוגיה והפרקים בהמשך התיזה 22

פרק 2 - מתכונות יחסים בין-קהילתיים במדינות דמוקרטיות שסועות 26

- 2.1 מבוא 26
- 2.2 קווי השלד של מתכונות היחסים השונות 27
- 2.3 הפרדיגמה האינטגרטיבית 33
- 2.4 הפרדיגמה הקונסוציונלית 45
- 2.5 הפרדיגמה האתנית 52
- 2.6 סיכום 63

פרק 3 - זיקת המשפט למעמדו הסוציופוליטי של המיעוט:

הערות תיאורטיות והשערות מחקר 64

- 3.1 מבוא 64
- 3.2 מאפיינים כלליים של המשפט ואופן השלכתו על החברה 65
- 3.3 טענות ראשוניות ביחס למתאם בין המשפט ומתכונת היחסים הבין-קהילתית 70
- 3.4 סעיפיו המוצעים של מערך הניתוח וההשוואה המשפטיים 85
- 3.5 הערות משלימות בדבר מורכבות המתאם בין המשפט ומתכונת היחסים הבין-קהילתית 86

פרק 4 - המעמד המשפטי של המיעוט דובר הצרפתית בקנדה:

מ1867- עד 1960 – מתכונת האוטונומיה 90

- 4.1 פתח דבר 90
- 4.2 נתוני יסוד של החברה הקנדית 93
- 4.3 המעמד הסוציופוליטי של המיעוט דובר הצרפתית בין השנים 1867 עד 1960 97

106.....	המעמד המשפטי של דוברי הצרפתית בשנים 1867 עד 1960	4.4
138.....	אחרית דבר	4.5

פרק 5 - המעמד המשפטי של המיעוט דובר הצרפתית בקנדה מ-1960-

140	עד להווה – קונסוציאציה והנסיון להיפוך אינטגרטיבי	140
140.....	המעמד הסוציופוליטי של המיעוט דובר הצרפתית בדור האחרון	5.1
	מעמד המשפטי של המיעוט דובר הצרפתית בקנדה בין 1960 וראשית	5.2
160.....	שנות ה-80 - המתכונת הקונסוציונלית	160
	המעמד המשפטי של דוברי הצרפתית בין ראשית שנות השמונים וההווה –	5.3
186.....	המהלך האינטגרטיבי של טרודו, מורשתו ואפשרות כשלונו	186

פרק 6 - המעמד המשפטי של המיעוט הערבי בישראל מהקמת המדינה

222	עד למחצית השנייה של שנות השבעים - מתכונת הפיקוח	222
222.....	פתח דבר	6.1
224.....	נתוני יסוד של החברה הישראלית	6.2
	המעמד הסוציופוליטי של המיעוט הערבי מהקמת המדינה ועד למחצית השנייה	6.3
227.....	של שנות השבעים	227
	המעמד המשפטי של המיעוט הערבי בשלשת העשורים הראשונים למדינה –	6.4
233.....	מתכונת הפיקוח	233

פרק 7 - המעמד המשפטי של המיעוט הערבי בישראל מסוף שנות ה-70-

335	עד להווה – מתכונת הדמוקרטיה האתנית	335
335.....	המעמד הסוציופוליטי של המיעוט הערבי מסוף שנות השבעים	7.1
	המעמד המשפטי של המיעוט הערבי מסוף שנות השבעים ועד להווה:	7.2
352.....	מתכונת הדמוקרטיה האתנית	352

פרק 8 - סיכום

458

תוכן עניינים מפורט

1	פרק 1 מבוא: שאלות התיזה ונתיב ההתמודדות עמן	
1.1	1 פתח דבר	
1.2	2 השאלות שביסוד התיזה	
1.2.1	2 קשיי הניתוח של המעמד המשפטי של מיעוט	
1.2.2	3 קשיי השוואת מעמדם המשפטי של מיעוטים בחברות דמוקרטיות שסועות	
1.2.3	4 שאלת מפתח משותפת	
1.3	5 הנתיב התיאורטי המאומץ בתיזה	
1.3.1	5 המהלכים התיאורטיים המוצעים	
1.3.2	8 סיכום ביניים	
1.4	האלטרנטיבה התיאורטית של ניתוח והשוואת המעמד המשפטי של מיעוטים	
10	על בסיס המשפט הבינלאומי	
1.5	15 דיון מושגי וטרמינולוגי	
1.5.1	15 "מעמד משפטי"	
1.5.2	15 "מיעוטים"	
1.5.3	17 מיעוטים "במדינות שסועות"	
1.5.3.1	17 מהם קווי-השסע – מי הם המיעוטים – שבהם מתמקדת התיזה?	
1.5.3.2	19 הבהרות ביחס לקווי השסע	
1.5.4	21 מיעוטים במדינות "דמוקרטיות" שסועות	
1.6	22 מתודולוגיה והפרקים בהמשך התיזה	
26	פרק 2 - מתכונות יחסים בין-קהילתיים במדינות דמוקרטיות שסועות	
2.1	26 מבוא	
2.2	27 קווי השלד של מתכונות היחסים השונות	
30	◀ הערה בדבר המונח "רב-תרבותיות"	
2.3	33 הפרדיגמה האינטגרטיבית	
2.3.1	33 מאפייניה המרכזיים	
2.3.2	35 כיווני ההתנגדות לפרדיגמה האינטגרטיבית	
2.3.3	36 מקורות כוחה ויציבותה של הפרדיגמה האינטגרטיבית	
2.3.4	39 מתכונות-המשנה של הפרדיגמה האינטגרטיבית	
2.3.4.1	39 המתכונת הרפובליקנית	
2.3.4.2	40 המתכונת הליברלית-אינדיבידואליסטית	
2.3.4.3	42 המתכונת הרב-תרבותית של הפרדיגמה האינטגרטיבית ושתי גרסאותיה	

45	הפרדיגמה הקונסוציונלית	2.4
45	2.4.1 מאפייניה העיקריים	
48	2.4.2 מקורות כוחה של הפרדיגמה הקונסוציונלית	
49	2.4.3 קשייה של הפרדיגמה הקונסוציונלית	
52	הפרדיגמה האתנית	2.5
52	2.5.1 מאפייניה המרכזיים	
54	2.5.2 מתכונות המשנה של הפרדיגמה האתנית	
54	2.5.2.1 מתכונת האוטונומיה של הפרדיגמה האתנית	
57	2.5.2.2 מתכונת "הדמוקרטיה האתנית"	
60	2.5.2.3 מתכונת הפיקוח	
63	סיכום	2.6

פרק 3 - זיקת המשפט למעמדו הסוציופוליטי של המיעוט:

64	הערות תיאורטיות והשערות מחקר	
64	3.1 מבוא	
65	3.2 מאפיינים כלליים של המשפט ואופן השלכתו על החברה	
70	3.3 טענות ראשוניות ביחס למתאם בין המשפט ומתכונת היחסים הבין-קהילתית	
71	3.3.1 קימליקה: קטגוריזציה של זכויות	
71	3.3.1.1 הזכויות המשותפות של האזרחות	
72	3.3.1.2 זכויות הנובעות מהשונות הקבוצתית, או הזכויות הקולקטיביות	
73	א. זכויות ניהול עצמי	
74	ב. זכויות רב-אתניות	
74	ג. זכויות לייצוג והקצאה מיוחדים	
76	3.3.1.3 קטגוריזציית הזכויות וסוגיית ההפרדה הבין-קהילתית	
78	3.3.2 ויור: קטגוריזציה של מוסדות	
79	א. מנגנונים רובניים	
79	ב. מנגנוני שותפות בשלטון המרכזי	
80	ג. מנגנוני "ממשלה-מוגבלת"	
80	ד. מנגנוני ביזור	
81	ה. מנגנוני 'בוררות'	
82	3.3.3 סיכום ביניים: פרדיגמות-יחסים ומתאמן עם סוגי זכויות ומוסדות	
83	3.3.4 קטגוריזציה של מנגנוני ייצוב	
85	3.4 סעיפיו המוצעים של מערך הניתוח וההשוואה המשפטיים	
86	3.5 הערות משלימות בדבר מורכבות המתאם בין המשפט ומתכונת היחסים הבין-קהילתית	

פרק 4 - המעמד המשפטי של המיעוט דובר הצרפתית בקנדה:

90	מתכונת האוטונומיה – עד 1960	90
90	פתח דבר	4.1
93	נתוני יסוד של החברה הקנדית	4.2
94	א. נתונים דמוגרפיים של הפלורליזם הקנדי	
95	ב. התרחשויות מרכזיות עד 1867	
97	המעמד הסוציופוליטי של המיעוט דובר הצרפתית בין השנים 1867 עד 1960	4.3
106	המעמד המשפטי של דוברי הצרפתית בשנים 1867 עד 1960	4.4
107	4.4.1 הסדרים משפטיים ישירים בתחום המערך הסימבולי של המדינה	
110	4.4.2 נורמות ומוסדות רובניים	
110	4.4.3 הזכויות המשותפות של האזרחות	
112	4.4.4 זכויות רב-אתניות	
114	4.4.4.1 הזכויות הלשוניות במישור הפדרלי	
114	4.4.4.2 השפה הצרפתית בקבק	
115	4.4.4.3 השפה הצרפתית מחוץ לקבק	
115	א. השפה השלטונית בפרובינציות מלבד קבק	
116	ב. שפת החינוך בפרובינציות מלבד לקבק	
117	❖ (1) אונטריו	
118	❖ (2) מניטובה	
118	❖ (3) סיכום תמונת מערכת החינוך מחוץ לקבק	
119	4.4.5 מוסדות 'בוררות'/הגנה פנים-מדינתיים ובינלאומיים	
120	4.4.5.1 המעצמה האימפריאלית, ובמיוחד מועצת הכתר, כמוסד 'בוררות'	
122	4.4.5.2 הממשלה הפדרלית כמוסד 'בוררות'	
124	4.4.5.3 בתי המשפט הקנדיים	
125	4.4.6 זכויות לניהול עצמי ומוסדות ביזוריים	
130	4.4.7 זכויות להשתתפות בהכרעות הכלל-חברתיות, מוסדות של "ממשלה מוגבלת", והסדרי השתתפות מיעוט בשלטון המרכזי	
134	4.4.8 הסדרים נורמטיביים הפועלים לשמירת הפרדה החברתית או, מנגד, לשחיקתה	
135	4.4.9 סיכום ביניים	
136	4.4.10 המשפט ומנגנוני הייצוב של המתכונת הנבחנת	
138	4.5 אחרית דבר	

פרק 5 - המעמד המשפטי של המיעוט דובר הצרפתית בקנדה

140	קונסוציאציה והנסיון להיפוך אינטגרטיבי 1960 עד להווה –	140
140	המעמד הסוציופוליטי של המיעוט דובר הצרפתית בדור האחרון	5.1
144	5.1.1 הרקע למהפכה השקטה בקבק	
146	5.1.2 משמעויותיה של "המהפכה השקטה": גבולותיה של הזהות הקיבוצית החדשה	
147	5.1.3 משמעויותיה של "המהפכה השקטה": "בינוי המדינה" הקבוקית	

151	5.1.4	תגובת קנדה – שנות השישים ותחילת שנות השבעים
152	5.1.5	השינוי בתגובת קנדה – חזון טרודו ומורשתו
156	5.1.6	תגובת קבק למהלכי אוטווה – המשבר החוקתי
	5.2	מעמדו המשפטי של המיעוט דובר הצרפתית בקנדה
160		בין 1960 וראשית שנות ה-80 - המתכונת הקונסוציונלית
161	5.2.1	הסדרים משפטיים ישירים בתחום המערך הסימבולי של המדינה
163	5.2.2	נורמות ומוסדות רובניים
164	5.2.3	הזכויות המשותפות של האזרחות
167	5.2.4	זכויות רב-אתניות
168	5.2.4.1	חקיקה הלשונית של קבק
169		א. חוק 22
170		ב. חוק 101
173	5.2.4.2	המהלכים הלשוניים במישור הפדרלי
175	5.2.4.3	מדיניות השפה בפרובינציה של ניו-ברנסוויק
175	5.2.4.4	מדיניות השפה באונטריו
177	5.2.5	מוסדות 'בוררות'/הגנה פנים-מדינתיים ובינלאומיים
178	5.2.6	זכויות לניהול עצמי ומוסדות ביזוריים
	5.2.7	זכויות להשתתפות בהכרעות הכלל-חברתיות, מוסדות של "ממשלה מוגבלת", ומוסדות/הסדרי השתתפות מיעוט בשלטון המרכזי
183		
184	5.2.8	הסדרים משפטיים הפועלים לשמירת הנבחנות החברתית, או מנגד, לשחיקתה
185	5.2.9	המשפט ומנגנוני הייצוב של המתכונת הנבחנת
	5.3	המעמד המשפטי של דוברי הצרפתית בין ראשית שנות השמונים וההווה –
186		המהלך האינטגרטיבי של טרודו, מורשתו ואפשרות כשלונו
189	5.3.1	הסדרים משפטיים ישירים בתחום המערך הסימבולי של המדינה
193	5.3.2	נורמות ומוסדות רובניים
194	5.3.3	הזכויות המשותפות של האזרחות
195	5.3.4	מוסדות 'בוררות'/הגנה פנים-מדינתיים ובינלאומיים
196	5.3.5	זכויות רב-אתניות
197	5.3.5.1	השפות הרשמיות של קנדה
200	5.3.5.2	הזכות לחינוך בשפת המיעוט
202	5.3.6	זכויות לניהול עצמי ומוסדות ביזוריים
202		א. ההתנגשות בין קבק ויתר קנדה: 'פינג-פונג' המהלכים בשתי הרמות השלטוניות
207		ב. זכות הפרישה של קבק
	5.3.7	זכויות להשתתפות בהכרעות הכלל-חברתיות, מוסדות של "ממשלה מוגבלת", ומוסדות/הסדרי השתתפות מיעוט בשלטון המרכזי
210		
216	5.3.8	הסדרים משפטיים הפועלים לשמירת הנבחנות החברתית או שחיקתה
218	5.3.9	המשפט ומנגנוני הייצוב של המתכונת הנבחנת

פרק 6 - המעמד המשפטי של המיעוט הערבי בישראל מהקמת המדינה

222	עד למחצית השניה של שנות השבעים - מתכונת הפיקוח	222
222	פתח דבר	6.1
224	נתוני יסוד של החברה הישראלית	6.2
227	המעמד הסוציולוגי של המיעוט הערבי מהקמת המדינה ועד למחצית השניה של שנות השבעים	6.3
233	המעמד המשפטי של המיעוט הערבי בשלשת העשורים הראשונים למדינה - מתכונת הפיקוח	6.4
235	6.4.1 הסדרים משפטיים ישירים בתחום המערך הסימבולי של המדינה	
239	6.4.1.1 הזיקה המיוחדת בין המדינה לבין העם היהודי: שבות, עדוד עליה וקליטה	
240	6.4.1.2 הזיקה בין המדינה לבין העם היהודי: המימדים הנוגעים לקשר עם התפוצות	
242	6.4.1.3 סמלים, שמות ו'פרסים': בינוי אומה ותחיה תרבותית במולדת ההיסטורית	
245	6.4.1.4 השפה העברית והשפה הערבית	
249	6.4.1.5 נקודה סימבולית אחרונה: העמימות הקבועה בין "הלאומי" ו"הממלכתי"	
251	6.4.2 נורמות ומוסדות רובניים	
254	6.4.3 הזכויות המשותפות של האזרחות	
255	6.4.3.1 הזכות לאזרחות ישראלית ודיני ההגירה לישראל	
258	6.4.3.2 נתיבי החלשת ההגנה הנתונה למיעוט מכוח הזכויות המשותפות של האזרחות	
258	א. השילוב בין סמכויות שלטוניות מקיפות ששיקול דעת רחב בצידן ובקרה חלשה על השלטון	
258	❖ (1) תפקידה של הרובניות	
259	❖ (2) 'נדיבותן' של הסמכויות השלטוניות, ובמיוחד בתחומים רגישים מסוימים	
261	❖ (3) תפקידו האמביוולנטי של בית המשפט העליון	
266	❖ (4) "הצהרת אמונים"	
267	ב. חולשת הרבה של עילת איסור האפליה בתקופה הנבחנת	
272	ג. שני נתיבי החלשה הממוקדים במיעוט: הממשל הצבאי והנישול הקרקעי	
275	6.4.4 מוסדות 'בוררות'/הגנה פנים-מדינתיים ובינלאומיים	
277	6.4.4.1 גורמי 'בוררות' פנימיים, מעבר לרשות השופטת	
278	6.4.4.2 הרשות השופטת, ובמיוחד בית המשפט העליון	
282	6.4.4.3 גורמי 'בוררות' חיצוניים	
284	6.4.5 זכויות רב-אתניות	
286	6.4.5.1 שפה וחינוך	
287	6.4.5.2 חופש הדת	
289	6.4.5.3 הפטור מן השירות הצבאי	
290	6.4.5.4 מציאות של שחיקה תרבותית: הדומיננטיות של העברית והנישול הקרקעי	
291	6.4.6 זכויות לניהול עצמי ומוסדות ביזוריים	
292	6.4.6.1 השלטון המקומי	
295	6.4.6.2 ארגונים וולונטריים	
295	6.4.6.3 חינוך, תרבות ודת	
301	6.4.6.4 העדר כמעט מלא של סמכויות בעלות אופי טריטוריאלי-מרחבי	

303	6.4.7 זכויות להשתתפות בהכרעות הכלל-חברתיות, מוסדות של "ממשלה מוגבלת", והסדרי השתתפות למיעוט בשלטון המרכזי
308	6.4.7.1 הערה ביחס למשפט הבינלאומי
309	6.4.8 הסדרים משפטיים הפועלים לשמירת הנפרדות החברתית או שחיקתה
313	6.4.9 המשפט ומנגנוני הייצוב של המתכונת הנבחנת
315	6.4.9.1 מעורבות המשפט במנגנונים המקיים מניע לפעול לשינוי
316	א. משפט והסוואה
	❖ (1) העדפת העקיף על פני המפורש: אפליה ברמת היישום, קטגוריזציות שהן לכאורה ניטראליות, העדפת איום על פני איסור, העדפת שימוש ב"כוח המקצה" על פני "הכוח המגביל"
316	
319	❖ (2) "נתיב המסלולים הנפרדים"
	❖ (3) דרכים נוספות שצמצמו את היקף הדיון הציבורי בסוגיות מסוימות ופגעו בבולטותן
321	
323	❖ (4) צמצום והטיה של "שוק המידע"
325	ב. משפט ולגיטימציה
326	❖ (1) שמירת סף מינימום דמוקרטי פורמלי
326	❖ (2) נטיעתה של תקוה לשינוי
326	❖ (3) דו-משמעיות שמייצרת הכשר
	6.4.9.2 מעורבות המשפט במנגנונים הבולמים נכונות מעשית לפעול לשינוי: תלות, הרתעה וקואופטציה
328	
328	א. כללי
329	ב. הדוגמא של המורים הערבים
332	6.4.9.3 מעורבות המשפט במנגנונים המנטרלים יכולת לפעולה אפקטיבית לשינוי
332	משפט ופיצול פנימי של המיעוט

פרק 7 - המעמד המשפטי של המיעוט הערבי בישראל מסוף שנות

335	70- עד להווה – מתכונת הדמוקרטיה האתנית
335	7.1 המעמד הסוציופוליטי של המיעוט הערבי מסוף שנות השבעים
336	7.1.1 התמודדות עם הטיעון החולק – איפיון מתכונת היחסים כ"אתנוקרטיה"
338	7.1.2 התמתנות מתכונת היחסים כלפי המיעוט הערבי
339	7.1.2.1 התפתחויות גאו-פוליטיות והתפתחויות נסיבתיות נוספות
342	7.1.2.2 תהליכי דמוקרטיזציה בחברה הישראלית
344	7.1.2.3 התפתחויות שהתגבשו במיעוט עצמו
347	7.1.2.4 עידון הטיעון ביחס להתמתנות מתכונת היחסים הבין-קהילתית
348	א. "ספר פנימי" ו"איי פיקוח": הבדואים בנגב מחוץ לעיריות
	7.2 המעמד המשפטי של המיעוט הערבי מסוף שנות השבעים ועד להווה:
352	מתכונת הדמוקרטיה האתנית
352	7.2.1 ציפיות ביחס למעמד המשפטי של המיעוט
354	7.2.2 שינויי 'מקרר' של המשפט הישראלי בתקופה הנבחנת
355	7.2.3 הסדרים משפטיים ישירים בתחום המערך הסימבולי של המדינה

356	7.2.3.1. "מדינה יהודית ודמוקרטית".....
356	א. חוקי היסוד בתחום זכויות האדם. <
	ב. מהלכים נורמטיביים נוספים המצהירים על הסינתזה
357	של מדינה יהודית ודמוקרטית.....
360	7.2.3.2. חקיקה המדגישה את הזיקה בין המדינה לבין העם היהודי ותרבותו.....
362	7.2.4. נורמות ומוסדות רובניים.....
	7.2.4.1. חוקי היסוד החדשים בתחום זכויות האדם וכניסתה של "החוקתיות"
363	למשפט הישראלי.....
363	א. השלכות כלליות..... <
364	ב. סייגים הגורעים ממשמעותם של חוקי היסוד בהקשרו של המיעוט הערבי.....
	7.2.4.2. חוק-יסוד: הממשלה החדש – בחירה ישירה של ראש הממשלה
368	והגבלות על הסמכות להתקין תקנות שעת-חירום.....
369	7.2.4.3. משאלי-עם וסוגית "הרוב היהודי".....
370	7.2.5. הזכויות המשותפות של האזרחות.....
	7.2.5.1. הזכות לאזרחות ישראלית ודיני ההגירה לישראל.....
	7.2.5.2. התחזקותן של הזכויות המשותפות של האזרחות –
376	כניסתן של נורמות המשפיעות על הפרקטיקה השלטונית בהקשרו של המיעוט.....
376	א. התפתחויות נורמטיביות והחירויות הפוליטיות של בני המיעוט הערבי <
	❖ (1) ההלכה הפסוקה: חיזוק החירויות הפוליטיות דרך הצרת
376	הסמכות המינהלית ושיקול הדעת המינהלי.....
	❖ (2) החקיקה: התפתחויות לא-אחידות עד תחילת שנות התשעים.....
391	❖ (3) חוקי היסוד על זכויות האדם והחירויות האזרחיות והפוליטיות של המיעוט.....
393	ב. התפתחויות נורמטיביות ומגנוני האפליה <
	❖ (1) אפליה והסרה חלקית של רעלות הסוואה.....
398	❖ (2) אפליה והצרת הסמכות ושיקול הדעת המינהליים.....
	❖ (3) חוקי היסוד החדשים: האם הזכות לשוויון עשויה לשמש עתה עילה
405	לביטול חקיקה מפלה?.....
	7.2.5.3. התחזקותן של הזכויות המשותפות של האזרחות – כניסתן של
407	נורמות המשפיעות על התנהגות החברה האזרחית בהקשרו של המיעוט.....
407	א. נורמות המגבילות אפליה במישור הפרטי.....
411	ב. נורמות המופנות כנגד תנועות גזעניות וכנגד הסתה לגזענות.....
	7.2.5.4. שורשי הפער בין הזכויות המשותפות של האזרחות לבין מציאות חייו של
413	המיעוט – תחילת תשובה.....
416	7.2.6. מוסדות 'בוררות' פנים-מדינתיים ובינלאומיים.....
416	7.2.6.1. 'עלייתה' של הרשות השופטת.....
422	7.2.6.2. התעצמותם של מוסדות בקרה/בוררות' פנים-מדינתיים אחרים.....
424	7.2.6.3. גורמי 'בוררות' חיצוניים.....
425	7.2.7. זכויות רב-אתניות.....
427	7.2.8. זכויות ניהול עצמי ומוסדות ביזוריים.....
428	7.2.8.1. הארגונים הוולונטריים.....
430	7.2.8.2. הרשויות המקומיות.....

432	7.2.8.3 מוסדות חינוך, תרבות ודת
435	7.2.9 זכויות להשתתפות בהכרעות הכלל-חברתיות, מוסדות של "ממשלה מוגבלת", והסדרי השתתפות למיעוט בשלטון המרכזי
438	7.2.10 הסדרים משפטיים הפועלים לשמירת הנפרדות החברתית או שחיקתה
443	7.2.11 המשפט ומנגנוני הייצוב של המתכונת הנבחנת
445	7.2.11.1 מעורבות המשפט במנגנונים המקהים מניע לפעול לשינוי – הסוואה
451	7.2.11.2 מעורבות המשפט במנגנונים המקהים מניע לפעול לשינוי – לגיטימציה
454	7.2.11.3 מעורבות המשפט במנגנונים הבולמים נכונות מעשית לפעול לשינוי
454	7.2.11.4 מעורבות המשפט במנגנונים המנטרלים יכולת לפעולה אפקטיבית לשינוי
455	7.2.12 סוף דבר

פרק 8 - סיכום 458

נספח מקורות

